

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 lutego 2018 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. po rozpatrzeniu wniosku z 21 listopada 2017 roku odmówił M. K. (1) ponownego ustalenia wysokości emerytury, wskazując na brak podstaw prawnych do pozytywnego rozpoznania jego wniosku.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. K. (1) wniósł o jej uchylenie, ewentualnie zmianę poprzez ponowne ustalenie wysokości jego emerytury w związku z przeliczeniem podstawy jej wymiaru przy uwzględnieniu zarobków z wybranych przez niego 20 lat z ogólnego okresu pracy. W uzasadnieniu pisma odwołujący podniósł, że składki na ubezpieczenie społeczne odprowadzane były z jego wynagrodzeń przez okres dłuższy niż 20 lat, dlatego na podstawie art. 15 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przysługuje jemu prawo wyboru najkorzystniejszej dla niego podstawy wymiaru emerytury.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, wskazując, że emerytura została obliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami, w związku z czym jej wysokość jest uzależniona wyłącznie od wysokości składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczeniowym po 1998 r. oraz od kwoty kapitału początkowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. (1) urodził się w dniu (...).

Niesporne.

W dniu 29 maja 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał na podstawie przepisów ustawy emerytalnej decyzję o ustaleniu kapitału początkowego dla M. K. (1), przyjmując w niej, że wartość kapitału na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 136040,19 zł.

Jako podstawę wymiaru kapitału początkowego przyjęto kwotę 1256,54 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1.01.1974r. do 31.12.1983r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 102,92 %.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wwpw 102,92 % przez kwotę 1220,89 zł (kwota bazowa). Okresy składkowe zostały uwzględnione w wymiarze 24 lata, 11 miesięcy i 24 dni (299 miesięcy), zaś nieskładkowe w wymiarze 4 miesięcy i 20 dni (tj. 4 miesiące). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 82,26 %, zaś średnie dalsze trwanie życia ustalono na 209 miesięcy.

M. K. (1) odwołał się od powyższej decyzji do sądu. Postępowanie w tej sprawie toczyło się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygnaturą akt VI U 2463/12. Wydany w tej sprawie wyrokiem z 23 października 2012 roku, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, uznając, że kapitał początkowy został obliczony w sposób prawidłowy.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja ZUS z 29.05.2012 r. - k. 43-44 akt ZUS, plik (...);
- obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (...) k. 45 akt ZUS, plik (...);
- wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z 23.10.2012 r. - k. 55 akt ZUS, plik (...).

Decyzją z 1 lutego 2017 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. w W., przyznał ubezpieczonemu zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 lutego 2017 roku tj. od daty nabycia uprawnień (w związku z osiągnięciem przez M. K. powszechnego wieku emerytalnego), informując jednocześnie, że decyzja ma charakter zaliczkowy do czasu zakończenia stosunku pracy.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja ZUS I O/W-wa/ (...) z 1.02.2017r. k. 13 – 14, tom V akt rentowych.

Następnie, decyzją z 16 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., po otrzymaniu świadectwa pracy, na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej przyznał ubezpieczonemu emeryturę i podjął jej wypłatę od 1 lutego 2017 r. w kwocie 3104,81 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2017 roku – w kwocie 3118,47 zł miesięcznie.

W decyzji wskazano, iż podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie (154002,96 zł) oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego (489002,60 zł). Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę (207,10 miesięcy).

Niesporne, a nadto dowód: decyzja ZUS I O/W-wa/ (...) z 16.03.2017r. k. 30 –31 V tom akt rentowych.

W dniu 2 stycznia 2017 r. M. K. złożył w ZUS wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Zaznaczył w nim, że prosi o wyliczenie mu wysokości świadczenia „według najkorzystniejszego wariantu”.

Niesporne, a nadto dowód: wniosek o emeryturę – k. 1-4, tom V akt ZUS.

W związku z powyższym w dniu 30 stycznia 2017 roku właściwy do rozpoznania wniosku o emeryturę oddział ZUS (I Oddział w W.) wydał decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego dla M. K.. Wartość kapitału wyliczono w niej na kwotę 141827,40 zł na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Jako podstawę wymiaru kapitału początkowego przyjęto kwotę 1341,39 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1.01.1974 r. do 31.12.1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 109,87 %.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wppw 109,87 % przez kwotę 1220,89 zł (kwota bazowa). Okresy składkowe zostały uwzględnione w wymiarze 24 lata, 11 miesięcy i 24 dni (299 miesięcy), zaś nieskładkowe w wymiarze 4 miesięcy i 20 dni (tj. 4 miesiące). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 82,26 %, zaś średnie dalsze trwanie życia ustalono na 209 miesięcy.

Ubezpieczony nie odwołał się do sądu od powyższej decyzji.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja ZUS z 30.01.2017 r. - k. 68-69 akt ZUS, plik (...);
- obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - k. 70 akt ZUS, plik (...).

W dniu 17 sierpnia 2017 roku M. K. (1) złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem wynagrodzeń uzyskanych we wskazanych przez niego 20 latach kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. w okresach: od 17.02.1969 r. do 16.11.1976 r., od 21.01.1985 r. do 30.04.1986 r., od 11.12.2006 r. do 30.06.2008 r., od 1.07.2008 r. do 30.09.2008 r., od 22.10.2008 r. do 30.06.2010 r. oraz od 25.10.2010 r. do 30.06.2013.

Po otrzymaniu powyższego wniosku pracownicy organu rentowego wystosowali do M. K. pismo, w którym poinformowali go, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek i kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury, a emerytura stanowi równowartość kwoty

będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

W dniu 22 listopada 2017 roku ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przeliczenie emerytury w sposób przez siebie wcześniej wskazany, zaś pismem złożonym w dniu 1 lutego 2018 r. zażądał wydania stosownej decyzji i obliczenia świadczenia zgodnie z jego wnioskami.

Dowody:

- wniosek z 17.08.2017 r. - k. 39-42 plik V tom akt rentowych;

- wniosek z 22.11.2017 r. - k. 49-50 plik V tom akt rentowych;

- wniosek z 01.02.2018 r. - k. 53 plik V akt rentowych;

- pisma organu rentowego - k. 43, 51, 56 plik V akt rentowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie mogło zostać uwzględnione.

W niniejszej sprawie pod rozwagę sądu poddano ocenę prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji z dnia 12 lutego 2018 roku, którą organ odmówił ubezpieczonemu M. K. (1) prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury, przyznanej mu wcześniej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczony domagał się bowiem przeliczenia świadczenia w taki sposób, aby wzięte zostały pod uwagę zarobki uzyskane przez niego w ciągu 20 wybranych przez niego lat kalendarzowych, tj. z lat 1969-1976, 1985-1986, 2006-2013, zaś organ twierdził, że nie jest to możliwe.

W ocenie sądu orzekającego to stanowisko organu rentowego okazało się prawidłowe.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., gdyż do tej grupy zalicza się M. K. (1), urodzony w roku 1951, określają przepisy art. 24-26c ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U.2017.1383, dalej jako: ustawa emerytalna).

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. W ust. 2 wskazano, że wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3). Przy czym w ust. 4 i 5 wskazano, że tablice trwania życia ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Z kolei zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185.

Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że emerytura dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. jest wypłacana w systemie zdefiniowanej składki oraz kapitału początkowego (dla ubezpieczonych, którzy pracowali przed 1 stycznia 1999 r.), co oznacza, że wysokość świadczenia została obecnie uzależniona od sumy zaewidencjonowanych składek na indywidualnym koncie ubezpieczonego oraz kapitału początkowego. Czynnikiem

wpływającymi na poziom świadczenia są zatem po pierwsze, kwota (zwaloryzowanych) składek na ubezpieczenie emerytalne z okresu ubezpieczenia liczonego poczynając od wejścia w życie reformy emerytalnej, tj. od 1 stycznia 1999 r., która zależy od wysokości osiąganych zarobków z czasu aktywności zawodowej, długości tego okresu i przerw w ubezpieczeniu, zaś po drugie, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego dla ubezpieczonych, którzy pracowali przed dniem 1 stycznia 1999 r. Zwaloryzowane składki i zwaloryzowany kapitał początkowy w momencie przejścia na emeryturę zostają podzielone przez średnie dalsze trwanie życia ustalone wspólnie dla kobiet i mężczyzn, liczone w miesiącach, ogłaszane corocznie do dnia 31 marca przez Prezesa GUS dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego.

Obecnie przy ustalaniu wysokości emerytury dla takich osób jak M. K. nie ma więc możliwości posługiwania się starym mechanizmem jej obliczania, w którym istotnie – jak podawał ubezpieczony – możliwe było „wybieranie” zarobków z określonych lat. Możliwość taką ustawodawca zachował bowiem tylko dla osób urodzonych przed 1949 rokiem; taką zaś osobą M. K. niewątpliwie nie jest.

Mając na uwadze powyższe sąd uznał, że organ rentowy decyzją z 12 lutego 2018 roku zasadnie odmówił przeliczenia świadczenia w sposób żądany przez ubezpieczonego, tj. na starych zasadach.

Decyzją z 16 marca 2017 roku, która jest wiążąca, a której ubezpieczony nie skarżył - organ rentowy dokonał prawidłowego wyliczenia wysokości należnej ubezpieczonemu emerytury.

Dodatkowo, mając na uwadze stanowisko ubezpieczonego prezentowane w niniejszej sprawie, sąd zwrócił uwagę, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało jednoznacznie, że przy wyliczaniu wysokości należnej M. K. emerytury organ rentowy uwzględnił składki za lata wskazywane przez powoda we wniosku o ponowne przeliczenie emerytury, tj. składki odprowadzone poczynając od 1 stycznia 1999 roku. Ponadto, mając na uwadze wątpliwości prezentowane przez ubezpieczonego świadczące o ewidentnym niezrozumieniu przezeń zasad wyliczania emerytury, sąd dodatkowo zbadał merytoryczną prawidłowość decyzji organu rentowego z 30.01.2017 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, uznając ostatecznie, że także i ona jest w pełni prawidłowa. Jak wynika bowiem ze wszystkich dokumentów znajdujących się w aktach, organ uwzględnił wszystkie udokumentowane przez ubezpieczonego okresy składkowe i nieskładkowe przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 r. Prawidłowo również przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego jako najkorzystniejszy dla ubezpieczonego wariant przyjęto wariant biorący pod uwagę wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1.01.1974 r. do 31.12.1983 r. ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru wynoszącym 109,87 %. W konsekwencji powyższego decyzję z 30.01.2017 r. należało uznać za prawidłową. Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego mogłoby mieć miejsce ewentualnie w sytuacji, gdyby ubezpieczony wykazał jeszcze jakieś dodatkowe (nieuwzględnione dotychczas przez organ rentowy) okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym, ale przypadające przed 1 stycznia 1999 r. (kapitał początkowy liczy się wyłącznie z lat do 1998 roku włącznie). Wskazywane natomiast we wniosku o przeliczenie świadczenia okresy zatrudnienia, które miałyby zdaniem ubezpieczonego zostać wzięte pod uwagę, są znacznie późniejsze. Ubezpieczony chciał bowiem, aby wziąć pod uwagę m.in. jego zarobki z lat 2006-2013; z uwagi na istotę kapitału początkowego było to oczywiście niemożliwe.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy uznał, że emerytura M. K. została wyliczona w sposób prawidłowy i nie ma możliwości ponownego jej przeliczenia na starych zasadach, stąd odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne oddalono na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.